

వాల్మీకి రామాయణం

బాల కాండ

43. త్రిచత్వారింశః సర్గః - గంగావతరణమ్

|| గంగావతరణమ్ ||

దేవదేవే గతే తస్మిన్సంగుష్ఠాగ్రనిపీడితామ్ |
 కృత్యా వసుమతీం రామ సంవత్సరముపాసత || 1 ||
 ఊర్ధ్వబాహుర్నిరాలంబో వాయుభక్తో నిరాశ్రయః |
 అచలః స్థాణువత్స్థిత్యా రాత్రిందివమలిండమ || 2 ||
 అథ సంవత్సరే పూర్ణే సర్వలోకనమస్కృతః |
 ఉమాపతిః పశుపతీ రాజానమిదమబ్రవీత్ || 3 ||
 ప్రీతస్తేఽహం నరశ్రేష్ఠ కలిష్యామి తవ ప్రియమ్ |
 శిరసా ధారయిష్యామి శైలరాజసుతామహమ్ || 4 ||
 తతో హైమవతీ జ్యేష్ఠా సర్వలోకనమస్కృతా |
 తదా సా సుమహద్రూపం కృత్యా వేగం చ దుఃసహమ్ || 5 ||
 ఆకాశాదపతద్రామ శివే శివశిరస్సుత |
 అచింతయచ్ఛ సా దేవీ గంగాం పరమదుర్ధరా || 6 ||
 విశామ్యహం హి పాతాలం శ్రోతసా గృహ్య శంకరమ్ |
 తస్యావలేపనం జ్ఞాత్యా క్రుద్ధస్తు భగవాన్స్తరః || 7 ||
 తిరోభావయితుం బుద్ధిం చక్రే త్రిణయనస్తదా |
 సా తస్మిన్పతితా పుణ్యా పుణ్యే రుద్రస్య మూర్ధని || 8 ||
 హిమవత్ప్రతిమే రామ జటామండలగహ్వరే |
 సా కథంచిన్తహీం గంతుం నాశక్నోద్యత్నమాస్థితా || 9 ||
 నైవ నిర్గమనం లేభే జటామండలమోహితా |
 తత్తైవాబంభ్రమద్దేవీ సంవత్సరగణాన్పహూన్ || 10 ||
 తామపశ్యన్సునస్తత్ర తపః పరమమాస్థితః |
 అనేన తోషితశ్చాభూదత్యర్థం రఘునందన || 11 ||
 విససర్జ తతో గంగాం హరో బిందుసరః ప్రతి |
 తస్యాం విసృజ్యమానాయాం సప్త శ్రోతాంసి జజ్జిరే || 12 ||
 ఘోదినీ పావనీ చైవ నలినీ చ తథాఽపరా |
 తిన్ద్రః ప్రాచీం దిశం జగ్గుర్గంగాః శివజలాః శుభాః || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం

బాల కాండ

43. త్రిచత్వారింశః సర్గః - గంగావతరణమ్

సుచక్ష్మశ్చైవ సీతా చ సింధుశ్చైవ మహానదీ |
తిస్త్రస్త్యేతా దిశం జగ్ముః ప్రతీచీం తు శుభోదకాః || 14 ||

సప్తమీ చాన్యగాత్రాసాం భగీరథమథో నృపమ్ |
భగీరథోఽపి రజర్షిర్షివ్యం స్యందనమాస్థితః || 15 ||

ప్రాయాదగ్రే మహాతేజా గంగా తం చాప్యనువ్రజత్ |
గగనాచ్ఛంకరశిరస్తతో ధరణిమాగతా || 16 ||

వ్యసర్పత జలం తత్ర తీవ్రశబ్దపురస్కృతమ్ |
మత్స్యకచ్ఛపసంఘైశ్చ శింశుమారగణైస్తథా || 17 ||

పతద్భిః పతితైశ్చాన్వైర్వ్యరోచత వసుంధరా |
తతో దేవర్షిగంధర్వా యక్షాః సిద్ధగణాస్తథా || 18 ||

వ్యలోకయంత తే తత్ర గగనాద్ధాం గతాం తదా |
విమానైర్షుగరాకారైర్హయైర్గజవరైస్తదా || 19 ||

పారిప్లవగతైశ్చాపి దేవతాస్తత్ర విష్ణితాః |
తదద్భుతతమం లోకే గంగాపతనముత్తమమ్ || 20 ||

దిదృక్షువో దేవగణాః సమీయురమితౌజసః |
సంపతద్భిః సురగణైస్తేషాం చాభరణౌజసా || 21 ||

శతాదిత్యమివాభాతి గగనం గతతోయదమ్ |
శింశుమారోరగగణైర్శినైరపి చ చంచలైః || 22 ||

విద్యుద్భిరివ విక్షిప్తమాకాశమభవత్తదా |
పాండురైః సలిలోత్పడైః కీర్యమాణైః సహస్తథా || 23 ||

శారదాభైరివాకీర్ణం గగనం హంససంప్లవైః |
కృచిద్భుతతరం యాతి కుటిలం కృచిదాయతమ్ || 24 ||

వినతం కృచిదుద్భూతం కృచిద్యాతి శనైః శనైః |
సలిలేనైవ సలిలం కృచిదభ్యాహతం పునః || 25 ||

ముహూర్హూర్హృపథం గత్వా పపాత వసుధాతలమ్ |
[* తచ్ఛంకరశిరోభ్రష్టం భ్రష్టం భూమితలే పునః | *]

వ్యరోచత తదా తోయం నిర్మలం గతకల్మషమ్ || 26 ||

వార్షిక రామాయణం

బాల కాండ

43. త్రిచత్వారింశః సర్గః - గంగావతరణమ్

తత్ర దేవర్షిగంధర్వా వసుధాతలవాసినః |
భవాంగపతితం తోయం పవిత్రమితి పస్యచుః || 28 ||
శాపాత్ప్రపతితా యే చ గగనాద్వసుధాతలమ్ |
కృత్యా తత్రాభిషేకం తే బభూవుర్గతకల్తషాః || 29 ||
ధూతపాపాః పునస్తేన తోయేనాథ సుభాస్వతా |
పునరాకాశమావిశ్య స్వాఽల్లోకాన్మతిపేదిరే || 30 ||
ముముదే ముదితో లోకస్తేన తోయేన భాస్వతా |
కృతాభిషేకో గంగాయాం బభూవ విగతక్లమః || 31 ||
భగీరథోఽపి రాజర్షిర్నివృత్తం స్యందనమాస్థితః |
ప్రాయాదగ్రే మహాతేజాస్తం గంగా పృష్ఠతోఽన్వగాత్ || 32 ||
దేవాః సర్షిగణాః సర్వే దైత్యదానవరాక్షసాః |
గంధర్వయక్షప్రవరాః సకిన్దరమహోరగాః || 33 ||
సర్వాశ్చాప్సరసో రామ భగీరథరథానుగామ్ |
గంగామన్యగమన్స్త్రీతాః సర్వే జలచరాశ్చ యే || 34 ||
యతో భగీరథో రాజా తతో గంగా యశస్వినీ |
జగామ సరితాం శ్రేష్ఠా సర్వపాపవినాశినీ || 35 ||
తతో హి యజమానస్య జహోరద్భుతకర్మణః |
గంగా సంప్లావయామాస యజ్జివాటం మహాత్మనః || 36 ||
తస్యావలేపనం జ్ఞాత్యా క్రుద్ధో జహ్నుశ్చ రాఘవ |
అపిబచ్ఛ జలం సర్వం గంగాయాః పరమాద్భుతమ్ || 37 ||
తతో దేవాః సగంధర్వా ఋషయశ్చ సువిస్మితాః |
పూజయంతి మహాత్మానం జహ్నుం పురుషసత్తమమ్ || 38 ||
గంగాం చాపి నయంతి స్త దుహితృత్వే మహాత్మనః |
తతస్తుష్టో మహాతేజాః శ్రోత్రాభ్యామసృజత్సునః || 39 ||
తస్మాజ్జహ్నుసుతా గంగా ప్రోచ్యతే జాహ్నువీతి చ |
జగామ చ పునర్గంగా భగీరథరథానుగా || 40 ||

వాల్మీకి రామాయణం

బాల కాండ

43. త్రిచత్వారింశః సర్గః - గంగావతరణమ్

సాగరం చాపి సంప్రాప్తా సా సలిత్రవరా తదా |
రసాతలముపాగచ్ఛత్ సిద్ధ్యర్థం తస్య కర్మణః || 41 ||

భగీరథోఽపి రాజార్జుర్గంగామాదాయ యత్క్షతః |
పితామహస్సస్త్వకృతానపశ్యద్దినచేతనః || 42 ||

అథ తద్భస్త్వనాం రాశిం గంగాసలిలముత్తమమ్ |
ప్లావయద్ధూతపాప్తానః స్వర్గం ప్రాప్తా రఘూత్తమమ్ || 43 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రిచత్వారింశః
సర్గః || 43 ||

